

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์
ตำแหน่งประเภทวิชาชีพทั่วไป

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 6ว (ด้านการพยาบาล)

เรื่องที่เสนอให้ประเมิน

- ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
เรื่อง การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ
- ข้อเสนอแนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดูแลทารกแรกเกิดที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

เสนอโดย

นางสาวสุมลมาลย์ จิตเจริญ

ตำแหน่งวิชาชีพ 5

(ตำแหน่งเลขที่ รพก.502)

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลกลาง

สำนักการแพทย์

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. **ชื่อผลงาน** การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ

2. **ระยะเวลาที่ดำเนินงาน**

18วัน (11 มกราคม - 29 มกราคม 2550)

3. **ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ**

3.1 กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของทารกคลอดก่อนกำหนด

ทารกคลอดก่อนกำหนด หมายถึง ทารกที่คลอดก่อนอายุครรภ์ครบ 37 สัปดาห์ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการคลอดก่อนกำหนด หรือมีน้ำเดิน หรือเป็นการคลอดก่อนกำหนดด้วยข้อบ่งชี้ด้านมารดาหรือการตั้งครรภ์ เช่น มารดามีความดันโลหิตสูง

ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนด หมายถึง อุณหภูมิที่วัดทางทวารหนักหรือรักแร้ต่ำกว่า 36.5 องศาเซลเซียส

ลักษณะของทารกคลอดก่อนกำหนด สรีระมีขนาดใหญ่ไม่ได้สัดส่วนกับร่างกาย กระทบมใหญ่ เปลือกตาบวมและนูนออกมา ตามักปิดตลอดเวลา ผมนอ่อนเส้นเล็กจับกันเป็นปุย มีขนอ่อนตามตัวโดยเฉพาะที่ไหล่และหน้า ศีรษะบางสีแดง มีใจเคลือบตามตัวน้อยและมีไขมันใต้ผิวหนังน้อย อวัยวะเพศยังไม่สมบูรณ์ทั้งเพศหญิงและเพศชาย เสียงร้องเบา กล้ามเนื้อมีกำลังน้อย ทรวงอกนูนเวลาหายใจถูกคังให้บวมตามแนวกระดูกซี่โครงได้ง่าย

3.2 พยาธิสรีรของทารกคลอดก่อนกำหนด

ทารกคลอดก่อนกำหนดมีเนื้อที่ผิวกายกว้างเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัวทำให้ทารกสูญเสียความร้อนออกจากร่างกายได้มาก ไขมันใต้ผิวหนังซึ่งทำหน้าที่เป็นฉนวนป้องกันความร้อนมีน้อยทำให้ความเย็นภายนอกร่างกายผ่านสู่ผิวหนังได้ง่าย ไขมันสีน้ำตาล (brown fat) ที่ใช้เป็นพลังงานแก่ทารกในการสร้างความร้อนได้น้อย อวัยวะต่างๆที่เกี่ยวกับการผลิตความร้อน เช่น ศูนย์กลางควบคุมความร้อนในสมองส่วนไฮโปธาลามัส (hypothalamus) หัวใจ ตับยังทำงานได้ไม่เต็มที่ ร่างกายจึงสร้างความร้อนได้น้อยและลักษณะท่าทางของทารกเองกล่าวคือ ทารกมักอยู่ในท่านอนหงาย แขน ขาเหยียดทำให้ร่างกายมีพื้นที่สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้มาก

สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด

- ปัจจัยทางด้านมารดา ได้แก่ มารดามีภาวะทงุพโทชนาการ มารดาเสพลิ่งเสพตีด อายุของมารดาที่น้อยกว่า 18 ปี หรือมากกว่า 35 ปี

- ปัจจัยทางด้านรก ได้แก่ ประสิทธิภาพของรกไม่ดี การไหลเวียนของโลหิตไม่ดี ตำแหน่งการเกาะของสายสะดือผิดปกติ มีการแยกตัวของทารกและมีการตายของรก

- ปัจจัยด้านทารก ได้แก่ ภาวะการตั้งครรภ์แฝด ความพิการแต่กำเนิดและการติดเชื้อในครรภ์

3.3 การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนด

ทารกคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถปรับอุณหภูมิร่างกายให้คงที่สมำเสมอ ดังนั้นต้องรักษาอุณหภูมิร่างกายให้อยู่ในระดับปกติดังนี้ เมื่อทารกคลอดยังมีไขหุ้มไม่ควรเช็ดออก เนื่องจากไขมันเป็นฉนวนป้องกันการสูญเสียความร้อนและช่วยรักษาความอบอุ่นแก่ทารกเป็นอย่างดี รักษาอุณหภูมิร่างกายให้คงที่เมื่อวัดทางทวารหนักอยู่ระหว่าง 36.5-37.6 องศาเซลเซียส เมื่อวัดทางรักแร้อยู่ระหว่าง 36.5-37.5 องศาเซลเซียส โดยที่ทารกจะต้องใช้ออกซิเจนและพลังงานน้อยที่สุด โดยการปรับอุณหภูมิของห้องให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับน้ำหนักแรกเกิดและอายุครรภ์หลังคลอด คือประมาณ 26-28 องศาเซลเซียส และนำทารกเข้าตู้อบโดยปรับอุณหภูมิอากาศในตู้อบให้เหมาะสมกับน้ำหนักและอายุของทารก การจัดท่านอนของทารก คือให้ทารกนอนในเน็ท (Nest) ทำนี้จะทำให้ทารกสามารถควบคุมอุณหภูมิของร่างกายให้อยู่ในระดับปกติ การสวมหมวก เสื้อผ้า ถุงมือ ถุงเท้า และใช้ผ้าสำลีหรือผ้าห่มห่อตัวทารก การสวมหมวกควรมีความหนา 2 ชั้น เพราะศีรษะทารกเทียบได้ร้อยละ 20 ของเนื้อที่ผิวกายทั้งหมด เป็นแหล่งสูญเสียความร้อนมากที่สุดและสมองยังเป็นอวัยวะที่มีเลือดเลี้ยงมาก

3.4 ความรู้เกี่ยวกับเภสัชวิทยา ยาที่ทารกได้รับ

วิตามินเค ขนาด 0.5 มิลลิกรัม ฉีดเข้ากล้ามเนื้อเพื่อป้องกันเลือดออก

ฉีดวัคซีนป้องกันตับอักเสบบีเข็มที่ 1 ขนาด 0.5 มิลลิกรัม

4. สรุปสาระสำคัญของเรื่อง และขั้นตอนการดำเนินการ

สรุปสาระสำคัญของเรื่อง

ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา

ทารกเพศชาย คลอดท่าปกติ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2550 เวลา 13.04 นาฬิกา Apgar Score ในนาที่ที่ 1 เท่ากับ 4 ดังนี้ ลักษณะสีผิวเท่ากับ 0 อัตราการเต้นของหัวใจเท่ากับ 1 สีหน้าจากการถูกกระตุ้นเท่ากับ 1 การเคลื่อนไหวหรือความตึงตัวของกล้ามเนื้อเท่ากับ 1 การหายใจเท่ากับ 1 ทารกได้รับการกระตุ้นโดยการดูดนมและให้ออกซิเจนความดันบวกทางถุงหายใจและหน้ากาก ทารกหายใจมีเสียงคราง ออกน้มนม อัตราการหายใจ 60 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 100 ครั้งต่อนาที ค่าความอิมตัวของออกซิเจน

90 เปอร์เซ็นต์ วัดอุณหภูมิทางทวารหนักได้ 36 องศาเซลเซียส และให้ความอบอุ่น น้ำหนัก 1,535 กรัม เส้นรอบศีรษะ 29 เซนติเมตร เส้นรอบอก 25.5 เซนติเมตร มารดาตั้งครรภ์ที่ 1 คลอดก่อนกำหนดเนื่องจากมีน้ำเดินก่อนคลอด ฝากครรภ์ทั้งหมด 4 ครั้ง จากประวัติและการตรวจร่างกายของทารก แพทย์ให้การวินิจฉัยว่าเป็นทารกคลอดก่อนกำหนด อายุครรภ์ 36 สัปดาห์ ให้ส่งรักษาต่อที่หออภิบาลทารกแรกเกิด HN 1984-50 AN 452-50

แรกรับจากห้องคลอดทารกมีรอบปากคล้ำ มือเท้าเย็น ร้องเมื่อถูกกระตุ้น วัดอุณหภูมิทางทวารหนักได้ 36.3 องศาเซลเซียส (ค่าปกติ 36.5-37.6 องศาเซลเซียส) จากการตรวจร่างกายพบว่าทารกมีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ อัตราการหายใจ 64 ครั้งต่อนาที (ค่าปกติ 40-60 ครั้งต่อนาที) อัตราการเต้นของหัวใจ 160 ครั้งต่อนาที (ค่าปกติ 140-160 ครั้งต่อนาที) การพยาบาลที่ให้ทันทีหลังรับทารกคือจัดให้ทารกนอนหงายบนเครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสี ศีรษะต่ำกว่าลำตัวเล็กน้อยเพื่อให้เสมหะระบายได้ดี ใช้ผ้าหุญได้คอและไหล่เพื่อให้ท่อทางเดินหายใจตรง ใช้ผ้าแห้งที่อุ่นเช็ดตัวและศีรษะทารกให้แห้งเพื่อช่วยลดการสูญเสียความร้อน ติดอุปกรณ์วัดอุณหภูมิของเครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสีบริเวณหน้าท้องตอนบน ปรับตั้งอุณหภูมิผิวกายทารกที่เครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสีไว้ที่ 37 องศาเซลเซียส จากนั้นดูดเสมหะออกจากทางเดินหายใจ เสมหะที่ดูดออกมาเป็นน้ำลายเหนียวจำนวนไม่มาก พร้อมกับให้ออกซิเจนทางกล่องครอบศีรษะ ความเข้มข้นของออกซิเจน 100 เปอร์เซ็นต์ 5 ลิตรต่อนาที วัดอุณหภูมิร่างกายทารกทุก ½ - 1 ชั่วโมง จนกว่าอุณหภูมิร่างกายปกติ สังเกตและวัดอัตราการหายใจและอัตราการเต้นของหัวใจทุก 2 ชั่วโมง อุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 36.5-36.9 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 52-58 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 136-180 ครั้งต่อนาที นิดวิตามินเค 1 มิลลิกรัมเข้ากล้ามเนื้อเพื่อป้องกันเลือดออกในทารกแรกเกิดเตรียมตู้อบ เมื่ออุณหภูมิในตู้อบได้ระดับที่ตั้งไว้ จึงย้ายทารกเข้าตู้อบ โดยปรับอุณหภูมิตู้อบให้เหมาะสมกับทารก คือที่ 32.8 องศาเซลเซียส

หลังคลอด 2 ชั่วโมง ตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดได้ 38 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ค่าปกติไม่น้อยกว่า 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร) ป้อนนมสูตรสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด ทารกสามารถดูดนมได้เอง 15 มิลลิลิตรต่อมือ ทารกหายใจสม่ำเสมอ อัตราการหายใจ 52 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 156-166 ครั้งต่อนาที อุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 36.5-36.7 องศาเซลเซียส ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในกระแสเลือด 96-98 เปอร์เซ็นต์ ลดความเข้มข้นของออกซิเจนเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ 5 ลิตรต่อนาที

หลังคลอด 3 ชั่วโมง ตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดได้ 91 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร อุณหภูมิตู้อบอยู่ในระดับที่ตั้งไว้ ย้ายทารกจากเครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสีเข้าตู้อบ จัดทำให้ทารกนอนในท่าอแกนและขาชิดลำตัวเพื่อช่วยลดพื้นที่ผิวของทารกที่ต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทุก ½ ชั่วโมง ทารกมีอุณหภูมิร่างกาย 37.2 องศาเซลเซียส ทารกสามารถดูดนมได้เอง 15 มิลลิลิตรต่อมือ

วันที่ 12 มกราคม 2550 ทารกอยู่ในตู้อบ ชยับแขนขาได้พอควร ทารกหายใจสม่ำเสมอ อัตราการหายใจ 48-60 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 136-144 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในกระแสเลือด 100 เปอร์เซ็นต์ จึงหยุดให้ออกซิเจนทางกล่องครอบศีรษะเปลี่ยนให้ออกซิเจนผ่านเข้าทางตู้อบแทน หลังให้ออกซิเจนผ่านเข้าทางตู้อบ 1 ชั่วโมง อัตราการหายใจสม่ำเสมอ 44-46 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 136-152 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในกระแสเลือด 96-99 เปอร์เซ็นต์ จึงหยุดให้ออกซิเจนผ่านทางตู้อบ ทารกไม่มีอาการเขียว ขณะอยู่ในตู้อบทารกมีอุณหภูมิร่างกาย 36.5 องศาเซลเซียส ปรับเพิ่มอุณหภูมิตู้อบเป็น 33.5 องศาเซลเซียส 1 ชั่วโมงต่อมาตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายได้ 36.5 องศาเซลเซียส ปรับเพิ่มอุณหภูมิตู้อบเป็น 34 องศาเซลเซียส 1 ชั่วโมงต่อมาตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายได้ 36.9 องศาเซลเซียส จึงคงอุณหภูมิตู้อบไว้ที่ 34 องศาเซลเซียส ทารกสามารถดูดนมได้เอง 15 มิลลิลิตรต่อมื้อ การขับถ่ายปกติ นัคบิคมารดาให้พบแพทย์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของทารกและแผนการรักษา พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่บิคมารดา ส่งเสริมให้ทารกได้รับนมมารดาโดยแนะนำให้มารดาบีบน้านมใส่ถุงเก็บไว้ให้ทารก ทารกจะได้รับนมที่มีภูมิคุ้มกันและเพื่อกระตุ้นให้มารดาสร้างน้านมได้เร็วขึ้น และส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารก มารดามีความวิตกกังวลในอาการป่วยของทารก

วันที่ 13 มกราคม 2550 ทารกน้ำหนัก 1,440 กรัม ยังอยู่ในตู้อบ อุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 37-37.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิตู้อบ 34 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-48 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 130-148 ครั้งต่อนาที ทารกดูดนมได้ดี ไม่มีอาเจียน ไม่สำรอก ไม่มีอาการคล้ำขณะและหลังดูดนม

วันที่ 14 มกราคม 2550 ทารกน้ำหนัก 1,425 กรัม ทารกยังอยู่ในตู้อบ ชยับแขนขาได้ดี อุณหภูมิร่างกาย 37-37.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิตู้อบอยู่ที่ 34 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-48 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 130-148 ครั้งต่อนาที ทารกได้รับนมตามแผนการรักษา ทารกดูดนมได้ดีทั้งนมผสมและนมมารดา จากการสังเกตทารกมีอาการตัวเหลืองบริเวณผิวหนังและตาขาว เจาะเลือดพบว่าค่าบิลิรูบินในกระแสเลือด 12 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ค่าปกติน้อยกว่า 9 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร) ทารกได้รับการรักษาด้วยแสง ให้การพยาบาลโดยใช้เครื่องส่องไฟที่มีหลอดนีออนสีขาวยาว 6 หลอด สีฟ้า 6 หลอด (จะให้พลังงานแสงประมาณ 12-15 ไมโครวัตต์ต่อตารางเซนติเมตรต่อนาโนเมตร) วางเหนือทารกห่างประมาณ 45 เซนติเมตร ในระหว่างการส่องไฟปิดตาทารก ถอดเสื้อผ้าออก พลิกตัวทุก 2 ชั่วโมงเพื่อให้ผิวหนังทารกที่มีสารสีเหลืองสัมผัสกับแสงไฟ ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทุก 1 ชั่วโมง ทารกมีอุณหภูมิร่างกาย 37.6 องศาเซลเซียส ปรับลดอุณหภูมิตู้อบเป็น 33 องศาเซลเซียสและตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายอีกครั้งหลัง 1 ชั่วโมง ได้ 37.2 องศาเซลเซียส จึงคงอุณหภูมิตู้อบไว้ที่ 33 องศาเซลเซียส ทารกดูดนมได้ 15 มิลลิลิตรทุก 3 ชั่วโมง และตรวจหาค่าระดับบิลิรูบินในกระแสเลือดทุกวัน

วันที่ 15 มกราคม 2550 ทารกร้องเสียงดัง อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 37.2-37.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 32.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 46 - 60 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-150 ครั้งต่อนาที ทารกยังส่องไฟ ค่าบิลิรูบินในกระแสเลือด 12 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร น้ำหนัก 1,430 กรัม ได้รับนมตามแผนการรักษา 20 มิลลิลิตร ทุก 3 ชั่วโมง ทารกดูคนมมารดาและนมผสมได้ดี ท้องไม่อืด ไม่มีอาเจียน

วันที่ 16 มกราคม 2550 ทารกยังอยู่ในตู้อบ อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.7-37.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 32.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 52-60 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 144-160 ครั้งต่อนาที ทารกยังส่องไฟ ค่าบิลิรูบินในกระแสเลือด 9.1 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร น้ำหนัก 1,430 กรัม ให้นมเท่าเดิม ทารกดูคนมได้ดี

วันที่ 17 มกราคม 2550 ทารกยังอยู่ในตู้อบ อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.7-37.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 32.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 50-56 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-152 ครั้งต่อนาที ทารกยังส่องไฟ ค่าบิลิรูบินในกระแสเลือด 8.2 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร น้ำหนัก 1,470 กรัม ทารกดูคนมได้ดี

วันที่ 18 มกราคม 2550 ค่าบิลิรูบินในกระแสเลือด 6.5 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร การรักษางดส่องไฟ อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 37.1-37.3 องศาเซลเซียส ปรับเพิ่มอุณหภูมิใต้อบเป็น 33.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-50 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-172 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 1,480 กรัม ได้รับนมตามแผนการรักษา 28 มิลลิลิตร ทุก 3 ชั่วโมง ทารกดูคนมได้ดี ไม่มีอาเจียนขณะและหลังให้นม

วันที่ 19 มกราคม 2550 หลังหยุดส่องไฟวันแรก อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.9-37.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 33.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 46-52 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 150-160 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 1,550 กรัม

วันที่ 20-21 มกราคม 2550 ทารกอยู่ในตู้อบ อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.6-37.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 33.5 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-56 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 150-164 ครั้งต่อนาที ดูคนมได้ดี น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นวันละ 40 กรัม

วันที่ 22 มกราคม 2550 อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.6-37.1 องศาเซลเซียส ปรับลดอุณหภูมิใต้อบเป็น 31.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-58 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 144-156 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 1,680 กรัม ได้รับนมตามแผนการรักษา 30 มิลลิลิตร ทุก 3 ชั่วโมง ทารกดูคนมได้ดี

วันที่ 23-24 มกราคม 2550 ยังให้นมเท่าเดิม ทารกดูคนมได้ดี อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.7-37.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิใต้อบอยู่ที่ 31.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 44-56 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-164 ครั้งต่อนาที

วันที่ 25 มกราคม 2550 ทารกร้องเสียงดัง ขยับแขนขาได้ดี ผิวกายชมพู อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 37-37.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 46-52 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 130-160 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 1,770 กรัม จึงนำทารกออกจากตู้อบ ควบคุมอุณหภูมิร่างกายและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมโดยห่อตัวและห่มผ้าให้ทารก 2 ผืน สวมหมวกไหมพรมพร้อมทั้งจัดให้ทารกนอนในบริเวณที่ไม่สัมผัสกับอากาศเย็นจากเครื่องปรับอากาศ อีก 2 ชั่วโมงต่อมา ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายได้ 36.3 องศาเซลเซียส จึงนำทารกนอนบนเครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสี อีก 1 ชั่วโมงต่อมาวัดอุณหภูมิร่างกายได้ 37 องศาเซลเซียส หลังจากนั้นนำทารกออกจากเครื่องทำความอบอุ่นแบบแผ่รังสี จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทารกทุก 2-4 ชั่วโมง พบว่าอุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 37-37.3 องศาเซลเซียส ทารกดูคนมได้ดี ไม่มีอาเจียน ฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรคและฉีดวัคซีนป้องกันตับอักเสบบี เข็มที่ 1

วันที่ 26 มกราคม 2550 อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.5-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 50-52 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-160 ครั้งต่อนาที น้ำหนัก 1,770 กรัม สอนมารดาวัดไข้ อาบน้ำ เช็ดสะดือ มารดาเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

วันที่ 27-28 มกราคม 2550 อุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ระหว่าง 36.5-37.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 50-60 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 134-160 ครั้งต่อนาที น้ำหนักเพิ่มขึ้นวันละ 40 กรัม ทารกดูคนนมมารดาได้ดี

วันที่ 29 มกราคม 2550 ทารกสามารถควบคุมอุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 36.6-37.4 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 46-48 ครั้งต่อนาที อัตราการเต้นของหัวใจ 150-160 ครั้งต่อนาที ทารกดูคนมได้ดี น้ำหนักตัว 1,950 กรัม แพทย์ส่งตรวจหูปว่าปกติ แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้และนัดมาตรวจเมื่ออายุครบ 1 เดือน แนะนำมารดาเรื่องการรักษาอุณหภูมิร่างกายทารกให้อบอุ่นอยู่เสมอ โดยเช็ดตัวทารกให้แห้งทันทีหลังอาบน้ำ เปลี่ยนผ้าพันที่ที่ทารกอุจจาระหรือปัสสาวะ ห่มผ้าให้เมื่ออากาศเย็น ไม่นำทารกเข้าไปในที่ลมพัดแรง อาการผิดปกติที่ต้องนำมาพบแพทย์ได้แก่ ซึม ไม่ดูคนนม อาเจียน เจ็บขณะดูคนม ท้องเสีย มีไข้ การดูแลแผลที่ฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรค การมารับวัคซีนตามนัด และแนะนำบริการปรึกษาปัญหาตามโครงการห่วงใยคุณภาพชีวิต รวมระยะเวลาที่ดูแลทารก 18 วัน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาการพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำซึ่งเป็นเรื่องที่มีต่อผลระบบต่างๆภายในร่างกายทารกเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการและหน่วยงานต่อ
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำจากเอกสารวิชาการและตำราต่างๆเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา

3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้ป่วย ประเมินปัญหา วางแผนการพยาบาลและให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลและติดตามประเมินผล
4. นำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมแล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของผลงาน
5. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนและหลังพิมพ์

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

ไม่มี

6. ส่วนของผลงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ร้อยละ 100

7. ผลสำเร็จของงาน

ได้ให้การพยาบาลศึกษาติดตามและประเมินผลการพยาบาลเป็นเวลา 18 วัน และเยี่ยมจำนวน 8 ครั้ง พบว่าปัญหาทั้งหมด 6 ข้อดังนี้ ประสิทธิภาพการหายใจบกพร่องเนื่องจากปอดยังทำงานไม่มีประสิทธิภาพ มีโอกาสเกิดภาวะน้ำตาลกลูโคสในเลือดต่ำภายหลังคลอดเนื่องจากทารกคลอดก่อนกำหนดทารกมีอุณหภูมิร่างกายต่ำเนื่องจากศูนย์ควบคุมอุณหภูมิร่างกายยังพัฒนาไม่ดี ไชมันใต้ผิวหนังมีน้อยทารกมีภาวะบิลิรูบินสูงในกระแสเลือดเนื่องจากตับยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ ทารกมีโอกาสเกิดภาวะติดเชื้อภายในร่างกายเนื่องจากภูมิคุ้มกันโรคต่ำและบิดามารดามีความวิตกกังวลต่อการเจ็บป่วยของทารกเนื่องจากทารกน้ำหนักตัวน้อย ซึ่งได้รับการแก้ไขทั้งหมดพร้อมทั้งได้ให้คำแนะนำก่อนกลับบ้านแก่บิดามารดา ปฏิบัติตัวในการดูแลทารกได้ถูกต้องจึงทำให้มีผลสัมฤทธิ์

8. การนำไปใช้ประโยชน์

- 8.1 เพื่อเป็นแนวทางประกอบการนิเทศงานบุคลากรทางการพยาบาล
- 8.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาล
- 8.3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับบุคลากรพยาบาลในการวางแผนพยาบาล และให้การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ

9. ความยุ่งยาก ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ความยุ่งยากของงาน

1. ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนดรายนี้ พยาบาลต้องให้การดูแลโดยการปรับอุณหภูมิตู้อบทุก 1 ชั่วโมงในระยะแรกเพื่อให้สัมพันธ์กับอุณหภูมิร่างกาย อายุ และน้ำหนักของทารกจนอุณหภูมิร่างกายทารกอยู่ในเกณฑ์ปกติ นอกจากนี้การให้การพยาบาลต้องทำในเวลาเดียวกันอย่างรวดเร็ว เพราะทารกจะมีอุณหภูมิร่างกายลดลงขณะให้การพยาบาลจากการเปิดตู้อบเป็นเวลานาน

2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลทารก ให้กำลังใจบิดามารดาและญาติ เพื่อลดความวิตกกังวล เนื่องจากเป็นบุตรคนแรก มารดาไม่มีประสบการณ์ในการดูแลทารกที่มีน้ำหนักตัวน้อยและมารดาซักถามอาการบุตรทุกครั้งที่มาเยี่ยม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากการศึกษาทารกรายนี้เป็นทารกคลอดก่อนกำหนด อายุครรภ์ 36 สัปดาห์ คลอดท่าปกติ น้ำหนัก 1,535 กรัม อุณหภูมิร่างกายวัดทางทวารหนัก 36.3 องศาเซลเซียส บ่งบอกถึงภาวะที่ทารกมีอุณหภูมิร่างกายต่ำ แนวทางการแก้ไข คือนำทารกนอนใต้เครื่องทำความอบอุ่นแบบแฟรงก์ลี บันทึกอุณหภูมิร่างกายทุก ½ ชั่วโมง 4 ครั้ง จนอุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 36.5-37 องศาเซลเซียส จึงนำทารกเข้าตู้อบเพื่อควบคุมอุณหภูมิร่างกายให้คงที่ ต่อไปบันทึกอุณหภูมิร่างกายทุก 4 ชั่วโมง ปัญหาต่อมาคือประสิทธิภาพการหายใจบกพร่อง อัตราการหายใจ 64 ครั้งต่อนาที แนวทางการแก้ไข คือผสมหะจากทางเดินหายใจให้หมด พร้อมทั้งให้ออกซิเจนแก่ทารกเพื่อเพิ่มออกซิเจนในกระแสเลือด และลดการคั่งของคาร์บอนไดออกไซด์ จัดให้ทารกนอนหงาย ศีรษะต่ำกว่าลำตัว เพื่อให้เสมหะระบายออกได้ดี ใช้ผ้าหุ่หนุนใต้คอและไหล่เพื่อให้ทางเดินหายใจตรง สังเกตลักษณะการหายใจ สีผิว ประเมินภาวะการขาดออกซิเจนทุก 2 ชั่วโมง โดยใช้เครื่องวัดความเข้มข้นของออกซิเจนทางผิวหนัง ซึ่งน้ำหนักทารกทุกวัน เพื่อประเมินการเจริญเติบโต จากการประเมินทารกคลอดก่อนกำหนดที่ศึกษาหลังได้รับการรักษาพยาบาลโดยให้ออกซิเจนทางกล่องครอบศีรษะ ทารกมีอัตราการหายใจปกติอยู่ระหว่าง 44-46 ครั้งต่อนาที จึงหยุดการให้ออกซิเจน ทารกมีระดับบิลิรูบินในกระแสเลือด 12 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร แนวทางการแก้ไข คือดูแลให้ทารกได้รับการรักษาด้วยการส่องไฟ โดยปิดตาทารกด้วยผ้าปิดตา (eye patches) ถอดเสื้อผ้าออกให้หมด ไม่ทาแป้ง น้ำมันหรือโลชั่นใดๆ ขณะส่องไฟเพื่อให้ผิวหนังได้รับแสงเต็มที่ พลิกตะแคงตัว จัดให้นอนหงายหรือนอนคว่ำทุก 2 ชั่วโมง บันทึกอุณหภูมิร่างกายทุก 2 ชั่วโมง สังเกตอาการตัวเหลือง สังเกตภาวะขาดน้ำ โดยตรวจดูความตึงตัวของผิวหนัง กระหม่อม ติดตามผลการเจาะเลือดหาระดับบิลิรูบินวันละครั้ง เพื่อประเมินผลการรักษา ทารกมีระดับบิลิรูบินในกระแสเลือด 6.5 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร จึงหยุดส่องไฟ ทารกมีโอกาสเกิดภาวะติดเชื้อในร่างกายเนื่องจากภูมิคุ้มกันต่ำ แนวทางการแก้ไข ให้การพยาบาลโดยยึดหลักสะอาดปราศจากเชื้อ ล้างมือทุกครั้งก่อนและหลังสัมผัสทารก สังเกตอาการแสดงที่บ่งบอกถึง

การติดเชื้อ ได้แก่ มีไข้ ซึม ตัวเย็น ตัวลาย สำรอก ท้องอืดมากขึ้น บันทึกสัญญาณชีพทุก 2 ชั่วโมง ทำความสะอาดตู้อบทุกวัน เปลี่ยนตู้อบทุกสัปดาห์เพื่อความสะอาด จากการประเมินพบว่าทารกไม่เกิดภาวะติดเชื้อในร่างกาย ทารกมีโอกาสดเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำภายหลังคลอดเนื่องจากทารกคลอดก่อนกำหนด แนวทางการแก้ไข ตรวจระดับน้ำตาลในเลือดหลังคลอด 1 ชั่วโมง ให้ทารกได้รับนมเร็วที่สุด สังเกตอาการน้ำตาลในเลือดต่ำ เช่น ซึม เหงื่อออก มือเท้าสั่น หยุดหายใจ ตัวเย็น กินนมไม่ได้ ลดการใช้พลังงานของทารกโดยทำให้ร่างกายอบอุ่น ทารกไม่เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำและบิดามารดามีความวิตกกังวลต่อการเจ็บป่วยของทารกเนื่องจากทารกน้ำหนักน้อย แนวทางการแก้ไข อธิบายให้บิดามารดาทราบถึงอาการของทารก การดูแลที่ทารกได้รับ สิทธิการรักษา ตลอดจนวิธีให้การพยาบาลเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ จัดให้พบแพทย์เจ้าของไข้เพื่อทราบเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยของทารก ตลอดจนเหตุผลและวิธีการรักษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องเพื่อให้เข้าใจ ให้บิดามารดาได้มีสัมพันธภาพกับทารก โดยให้บิดามารดามีส่วนร่วมในการดูแลทารก ได้แก่ การเปลี่ยนผ้าอ้อม การทำความสะอาดร่างกายทารก พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลทารก บิดามารดามีความวิตกกังวลต่อการเจ็บป่วยของทารกน้อยลง ทารกเริ่มดูดนมได้เอง และเพิ่มปริมาณนมตามแผนการรักษา น้ำหนักทารกเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 40 กรัมต่อวัน จนทารกมีน้ำหนักตัว 1,950 กรัม จึงนำทารกออกจากตู้อบ ทารกสามารถควบคุมอุณหภูมิร่างกายได้ดี อุณหภูมิร่างกายอยู่ระหว่าง 36.6-37.4 องศาเซลเซียส แพทย์อนุญาตให้กลับบ้าน

ทารกคลอดก่อนกำหนดมักเกิดปัญหาการควบคุมอุณหภูมิร่างกายร่วมกับภาวะการหายใจลำบาก บุคลากรควรมีความชำนาญในการวินิจฉัยประเมินสภาพทารกได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว มีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงาน มีระบบการส่งต่อทารกที่ตีรวมทั้งมีอุปกรณ์เพียงพอและพร้อมที่จะใช้งาน เพื่อสามารถให้การช่วยเหลือทารกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดระยะเวลาการรักษาพยาบาล ตลอดจนเป็นการเพิ่มคุณภาพการพยาบาลในหน่วยงาน

10. ข้อเสนอแนะ

จัดสถานที่สำหรับทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยและทารกที่มีอุณหภูมิร่างกายต่ำโดยปรับอุณหภูมิห้องให้อยู่ที่ 26-28 องศาเซลเซียส และติดตั้งเครื่องวัดอุณหภูมิห้องไว้ตลอดเวลาในฤดูที่อากาศเย็น ควรมี Electric Heater เพื่อควบคุมอุณหภูมิห้องให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ ไม่มีกระแสลมจากธรรมชาติ พัดลม หรือเครื่องทำความเย็นพัดผ่าน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการและได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ลงชื่อ.....

(นางสาวสุมลมาลย์ จิตเจริญ)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางวิไล วิทชะโยธิน)

(ตำแหน่ง) หัวหน้าพยาบาล ฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลกลาง

วันที่.....

หมายเหตุ ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน

ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม-29 มกราคม พ.ศ.2550

ปัจจุบันได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว

ลงชื่อ.....

(นายสามารถ ตันอริยกุล)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกลาง

วันที่.....

ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวสุมลมาลย์ จิตเจริญ

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 6ว (ด้านการพยาบาล)
(ตำแหน่งเลขที่ รพท. 502) สังกัดฝ่ายพยาบาล โรงพยาบาลกลาง สำนักงานแพทย์
เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดูแลทารกแรกเกิดที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

หลักการและเหตุผล

จากสถิติทารกแรกเกิดที่เข้ารับการรักษาในหออภิบาลทารกแรกเกิดโรงพยาบาลกลาง ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2548 มีจำนวนทารกคลอดใหม่ทั้งหมด 2,429 ราย เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ 83 ราย เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2549 มีจำนวนทารกคลอดใหม่ทั้งหมด 400 ราย เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ 8 ราย มีทารกที่เกิดจากมารดาเป็นเบาหวานและทารกคลอดก่อนกำหนดทั้งหมด 46 ราย เกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำจำนวน 4 ราย ต้องได้รับการรักษาด้วยการให้สารน้ำและกลูโคสจำนวน 3 ราย ทำให้ทารกต้องใช้เวลารักษานาน มีค่าใช้จ่ายมากขึ้นและอยู่โรงพยาบาลนานขึ้น

ดังนั้นจึงได้มีการตกลงร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาชีพเพื่อกำหนดเกณฑ์ทารกที่ต้องตรวจระดับน้ำตาลซึ่งเป็นการค้นหาภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ จากนั้นให้สมาชิกในหอผู้ป่วยปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ ต่อมาในเดือนเมษายน 2549 พบว่ามีทารกจำนวน 2 ราย ที่ไม่ได้ตรวจระดับน้ำตาลอาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติยังไม่คุ้นเคยกับระบบ จึงได้จัดทำใบแบบประเมินภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำขึ้นมา เพื่อผู้ปฏิบัติงานทำงานได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์และหรือเป้าหมาย

เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลทารกแรกเกิดที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

กรอบการวิเคราะห์

ปัญหาที่พบบ่อยในทารกคือ ทารกมีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ คือระดับน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตรหรือระดับน้ำตาลในพลาสมาต่ำกว่า 45 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร โดยใช้ในทารกแรกเกิดทุกอายุและทุกน้ำหนัก ระดับที่ต่ำจริงคือระดับที่มีผลทำให้สมองขาดกลูโคส ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีใครทราบจึงถือเอาระดับ 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร เป็นเกณฑ์วินิจฉัย เนื่องจากไม่มีอาการเฉพาะของภาวะนี้ ทารกที่

มีระดับกลูโคสในเลือดต่ำ อาจไม่มีอาการแสดงให้ประเมินความผิดปกติได้ หรืออาจมีอาการแสดงดังต่อไปนี้ คุณคนได้ไม่ดี ร้องเสียงแหลม หดหายใจ ชัก ตัวเขียว ตัวเย็น มือเท้าเย็น

ทารกที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะกลูโคสในเลือดต่ำแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆตามสาเหตุเบื้องต้น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1. ทารกแรกเกิดที่มีกลัยโคเจนสะสมน้อย (limited glycogen stores) ได้แก่ ทารกเกิดก่อนกำหนด ทารกที่มีน้ำหนักตัวเล็กกว่าเกณฑ์ ทารกเหล่านี้มักมีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำในช่วงแรกๆหลังคลอด

กลุ่มที่ 2. ทารกแรกเกิดที่มีการหลั่งอินซูลินมาก (hyperinsulinemia) ได้แก่ ทารกเกิดจากมารดาเป็นเบาหวาน ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำได้ง่ายและรวดเร็วภายใน 1-6 ชั่วโมงหลังคลอด

กลุ่มที่ 3. ทารกแรกเกิดที่มีการสร้างกลูโคสได้น้อย ได้แก่ ทารกน้ำหนักต่ำกว่าอายุครรภ์ (Small for Gestational Age)

กลุ่มที่ 4. ทารกแรกเกิดที่มีความผิดปกติของเมตาบอลิซึม (Metabolism) ได้แก่ ทารกที่มีน้ำหนักมากกว่า 4,000 กรัม

ทารกกลุ่มที่ 1,3 และ 4 ตรวจหาระดับน้ำตาลในเลือดด้วยแถบตรวจน้ำตาล (glucose test strips) เมื่ออายุ 2 ชั่วโมงหลังคลอด ถ้าผลน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร ให้ทารกได้รับนมเร็วที่สุด หลังจากนั้น ตรวจระดับน้ำตาลในเลือดก่อนให้นมมื้อถัดไป ผลน้ำตาลในเลือดมากกว่าหรือเท่ากับ 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร ให้ทารกได้รับนมตามความต้องการ ถ้าผลน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร รายงานแพทย์เพื่อให้การรักษา

ทารกกลุ่มที่ 2 ตรวจหาระดับน้ำตาลในเลือดด้วยแถบตรวจน้ำตาล (glucose test strips) เมื่ออายุ 1 ชั่วโมงหลังคลอด ถ้าผลน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 40 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร ให้ทารกได้รับนมเร็วที่สุด หลังจากนั้นตรวจระดับน้ำตาลในเลือดซ้ำหลังได้รับนม 1 ชั่วโมง และตรวจระดับน้ำตาลในเลือดก่อนให้นมมื้อถัดไป ถ้าพบว่าผลระดับน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 50 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร รายงานแพทย์เพื่อให้การรักษา

จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทารกกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกันการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ หน่วยงานและสหสาขาวิชาชีพจึงได้กำหนดแนวทางขึ้นมา จากการติดตามแนวทางที่กำหนดไว้ยังพบว่าในเดือนพฤษภาคม 2549 ยังมีทารกที่ไม่ได้รับการตรวจระดับน้ำตาลเป็นจำนวน 2 ราย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการพลาดการตรวจน้ำตาลจึงได้มีการประชุมเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นดังนี้

1. ทบทวนแนวทางเดิม
2. สร้างแบบประเมินภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำของทารกกลุ่มเสี่ยง

ตัวอย่างแบบประเมินภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำของทารกกลุ่มเสี่ยง

ชื่อ.....HN.....AN.....

วันที่คลอด.....เวลา.....น.

- ข้อบ่งชี้
- น้ำหนักมากกว่า 4,000 กรัม
  - มารดาเป็นเบาหวาน
  - ทารกคลอดก่อนอายุครรภ์ 37 สัปดาห์
  - น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม

เจาะ DTX ครั้งที่ 1 วันที่.....เวลา.....น. ค่าDTX..... mg/dl

การรักษาที่ได้รับ.....

เจาะ DTX ครั้งที่ 2 วันที่.....เวลา.....น. ค่า DTX..... mg/dl

การรักษาที่ได้รับ.....

สรุป เป็นไปตามแบบประเมิน ไม่เป็นไปตามแบบประเมิน

3. นำไปทดลองใช้ กำหนดวิธีปฏิบัติ รวบรวมข้อเสนอแนะจากการทดลองใช้
4. ปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะ
5. นำไปใช้ปฏิบัติจริง

วิธีปฏิบัติ

5.1 มีการคัดกรองทารกที่อยู่ในเกณฑ์การตรวจระดับกลูโคส โดยพยาบาลผู้รับทารกมาตั้งแต่แรก จะใส่ใบแบบประเมินภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ ไว้ในแฟ้มประวัติทารก

5.2 พยาบาลผู้ดูแลทารกเขียนเวลาครบกำหนดตรวจระดับกลูโคสลงในกระดาษเขียนให้เห็นชัดเจน และติดไว้ในด้านหน้าแฟ้มประวัติทารกเพื่อให้เห็นเด่นชัด

5.3 เมื่อถึงเวลาตรวจระดับกลูโคสพยาบาลผู้ดูแลทารกบอกผลน้ำตาลกลูโคสแก่พยาบาลหัวหน้าเวร

5.4 พยาบาลหัวหน้าเวรลงผลน้ำตาลในใบแบบประเมินภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้และเมื่อพบภาวะผิดปกติ รายงานกุมารแพทย์ทันที

5.5 รวบรวมข้อมูลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานและวางแผนการพยาบาลต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อค้นหาภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำของทารกกลุ่มเสี่ยง
2. เพื่อป้องกันการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำของทารกกลุ่มเสี่ยง
3. ให้การดูแลเบื้องต้นในทารกที่มีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำตั้งแต่แรกเกิด
4. เพื่อลดระยะเวลาการอยู่โรงพยาบาล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ทารกกลุ่มเสี่ยงได้รับการคัดกรองภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ 100%
2. ทารกที่มีระดับน้ำตาลในเลือดต่ำมีการรายงานแพทย์ และได้รับการรักษาตามแนวทางที่

กำหนดไว้ 100 %

ลงชื่อ.....

(นางสาวสุมลมาลย์ จิตเจริญ)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่.....